

Forskningsprojekt *Medansvar for egen læring*

Med Bekendtgørelse nr. 804 om uddannelsen til professionsbachelor i sygepleje (Uddannelses og Forskningsministeriet, 2016) blev det et af uddannelsens mål for læringsudbytte, at den studerende tilegner sig kompetence til *at udvise ansvarlighed og holde sig fagligt ajour ud fra en forståelse for og identifikation af egne lære- processer og udviklingsbehov* (Uddannelses og Forskningsministeriet, 2016, s. Bilag 1). Ovenstående mål for læringsudbytte blev derfor et kompetencemål for hvert semester i Studieordning for VIA Sygeplejerskeuddannelsen (2019 (2016)). Baggrunden for dette forskningsprojekt er således dels den nye bekendtgørelse og den nye Studieordning, dels lokale semesterevalueringer og kvalitetsvurderinger af klinikforløbene gennem de seneste år, der tyder på, at 10 – 30 % af de studerende ikke drager nytte af den kliniske studieplan og den individuelle kliniske studieplan. Via et tidligere (Nielsen, 2015) og et igangværende forskningsprojekt (Nielsen, Norlyk, & Henriksen, 2019) har jeg haft adgang til studerendes individuelle kliniske studieplaner i klinikforløb uddannelsen igennem. Det har vist, at der er et udviklingspotentiale i forhold til at tilskynde studerende til at tage medansvar for egen læreproces gennem klinikforløbene ved bl.a. at lave en individuel klinisk studieplan for hvert forløb. Det er en vigtig studieaktivitet, idet de nævnte forskningsprojekter tyder på, at den individuelle kliniske studieplan bidrager til at fremme læring og studerendes udvikling af sygeplejefaglig identitet. Det underbygges af følgende citater fra en endnu upubliceret rapport (Nielsen & Henriksen) Ifølge en af de studerende kaldet Carol, udviklede hun sig meget på modul 4/2.semester ved, at klinisk vejleder opfordrede hende til at tage medansvar for at nå semesterets mål for læringsudbytte: *Jeg skulle selv sørge for, at alle mål eller krav var opfyldt, hvad for en måde jeg gjorde det på, det skulle jeg selv gøre ... vejlederen tjekkede bare, at de var opfyldt, og der kunne jeg virkelig mærke for hver dag der gik, at jeg rykkede mig.* Det er en succesoplevelse, der både på kort og lang sigt fremmer den studerendes evne til at lære at lære og livslang læring. I modsat fald kan det gå som med Dora (modul 4/2. semester): *Når hun ikke var der, så var jeg overladt til mig selv ... det var egentlig kun to timer om morgenen, man lavede noget.* Der må være gået en masse læringsmuligheder tabt i det klinikforløb. Dora tog tilsyneladende ikke meget medansvar for egen læring uddannelsen igennem og fortalte på 6. semester: *Jeg er næsten mere bange for at være færdig, end jeg har gå på mod ... jeg synes ikke, jeg har udviklet mig specielt meget. Det er skræmmende når man skal ud og være færdig, når man ikke har prøvet at være selvstændig.* En sådan manglende selvstændighed forventes forebygget dels gennem undervisning på 1. semester om læring og deres eget medansvar for egen læring og dels gennem øget fokus på, at studerende får begyndt på deres individuelle kliniske studieplaner *inden* de begynder i hvert klinikforløb. Det nye læringsredskab med introduktion til Praktikportalen og klinikken inddrages sammen med andre læringsredskaber efter behov.

Der er også internationalt fokus på at styrke studerendes evne til at lære og tage medansvar for egen læreproces (Arkan, Avdal, & Sari, 2016; Shin, Choi, Storey, & Lee, 2017; Oh, Huh, & Kim, 2019; Rascón-Hernán, et al., 2019). Som det beskrives af Rascón-Hernán et al (2019) placerer The European Higher Education Area (EHEA) studerende i centrum for undervisning og stiller krav om, at studerende er aktive og tager ansvar for at tilegne sig aktuelle professionelle kompetencer (ibid.) – her kompetencer til at yde sygepleje. Det er imidlertid forskelligt, hvor parate de studerende er til at tage medansvar for egen læring, og der er ingen sammenhæng med hvor langt en studerende er i uddannelsen (Arkan, Avdal, & Sari, 2016). Der skal øvelse til for, at det kan lykkes at udvikle kompetence til selvstændig og livslang læring (Rascón-Hernán, et al., 2019). Forskning af Oh, Huh og Kim (2019) viste, at en gruppe studerende, der havde udarbejdet en "learning contract" med klinikstedet blev bedre til problemløsning, selvstændig læring og selvevaluering end en kontrolgruppe der ikke havde. Efter beskrivelsen svarer en "learning contract" til at lave en individuel klinisk studieplan. Et andet tiltag som også kan bidrage til, at den studerende lærer at

tage medansvar for egen læring, er ifølge Piper, Morphet og Bonnamy (2019), at tilskynde den studerende til selvevaluering samtidig med, at den studerende får feedback. For de studerende, der engagerede sig i selvevaluering, blev undervisernes feedback mere forståelig og medførte, at de kunne forbedre deres præstationer. Andre studerende, der ikke havde tiltro til selvevaluering og forsøgte at skjule deres fejl, fik ikke samme læringsudbytte (Piper, Morphet, & Bonnamy, 2019).

Formål

Formålet med projektet er at undersøge, hvordan studerende ved Sygeplejerskeuddannelsen kan arbejde med at tilegne sig kompetence til at tage medansvar for egen læring, herunder at identificere egne læringsbehov og udvikle selvstændighed i læreprocessen uddannelsen igennem.

Forskningsspørgsmål

Hvordan arbejder studerende med at identificere egne læringsbehov og udvikle selvstændighed i læreprocessen?

Kan der identificeres et eller flere tiltag, der kan facilitere processen?

Metode

Undersøgelsen gennemføres med en fænomenologisk-hermeneutisk tilgang inspireret af Ricoeurs filosofi og tekstfortolkning.

Tiltag

Processen med at facilitere studerendes arbejde med egen læreproces indledes med, at de studerende ved studiestart undervises i teori om læring og læringsstile. De opfordres til at besvare et spørgeskema med 40 spørgsmål, der indikerer hvilken foretrukket læringsstil, de scorer højest for, og viser udviklingspotentiale ift. de øvrige læringsstile (@ventures, 2014). De forholder sig til, om de kan genkende sig selv i resultatet og indarbejder det i en uddannelsesmæssig præsentation i Praktikportalen. Desuden danner de sig et overblik over, om de forud for uddannelsen har tilegnet sig erfaringer med nogle af de færdigheder, der er relevante for sygeplejerskeuddannelsen. Således begynder de studerende at arbejde med at tilegne sig kompetence til at identificere egne forudsætninger, egne læringsbehov og fokusere på udvikling af eget læringsrepertoire fra begyndelsen af uddannelsen. Forud for hvert klinikforløb faciliteres at de studerende begynder på at lave en individuel klinisk studieplan.

Generering af data

Data genereres ved at følge hold SH2019S gennem hele uddannelsen: afholde de indledende lektioner, præsentere dem for projektet og arkivere deres aktuelle læringsstilprofil efter 1. semester, samt bede de studerende gentage besvarelse af spørgeskemaet i slutningen af 4. eller begyndelsen af 5. semester og endelig en sidste gang ved udgangen af 7 semester. Disse data skal dokumentere en evt. udvikling i læringsrepertoire. Sideløbende skal holdet vejledes i, hvordan de laver deres individuelle kliniske studieplan forud for hvert kliniske forløb, så de studerende får vejledning i at holde fast i fokus på egen læreproces. Der indsamles udvalgte dokumenter fra de studerendes flow i Praktikportalen ved afslutningen af hvert studieår.

For at få mere end én type data af de studerendes refleksioner om egen læreproces vil det være nødvendigt med fokusgruppintervjuer med 6-8 studerende efter 1. og 2. studieår samt ved afslutning af uddannelsen. Det forventes at kunne gøre data mere robuste, da de skrevne tekster kan give anledning til spørgsmål i interviewet og svarene vil formentlig kunne nuancere og/eller underbygge teksten i

dokumenterne. Endelig underbygges også med data fra holdets semesterevalueringer og kvalitetsvurdering af klinikforløb.

Deltagere

Informanter er dels 35 frivillige studerende fra hold SH2019S og dels en gruppe på 6 – 8 studerende, der har været med i projektet fra 1.9.2019 til fokusgruppeinterviews. Desuden kan holdet inddrages i analysearbejdet ifm. undervisning i forskningsmetodologi, kvalitativ metode.

Projektet skal gennemføres i samarbejde med studerende, studievejledere, semesteransvarlige, en underviser i kommunikation/pædagogik, evt. en underviser i adjunktforløb samt sparring med en eller flere kollegaer med ph.d. Endvidere skal samarbejdes med kliniske koordinatore/konsulenter og kliniske vejledere i praksis.

Analyse og fortolkning

Analyse og fortolkning gennemføres i tre niveauer: naiv læsning, strukturanalyse ved hjælp af NVivo9 og kritisk fortolkning og diskussion ift. anerkendt teori og andres forskningsresultater. Deltagere inkl. studerende deltager i processen mhp. en kvalificeret og troværdig fortolkning af data.

Etiske overvejelser

Der er indledningsvist søgt tilladelse til at gennemføre projektet ved den lokale uddannelsesleder. De implicerede parter, studerende, undervisere, kliniske vejledere og uddannelseskonsulenter i primær og sekundær sektor introduceres efterhånden som de involveres. Studerende i fokusgruppeinterview, hold SH2019S skal give skriftligt samtykke. Da det lokale hold er på 46 studerende, er der intet til hinder for at projektet kan gennemføres selv om enkelte studerende trækker sig ud af projektet. En minimumsgrænse på 20 studerende fra det oprindelige hold SH2019S anslås. Jævnfør tidligere forespørgsler til Datatilsynet er der ikke grundlag for at registrere projektet, da fokus er på læring og ikke på personfølsomme data. Skulle der mod forventning genereres personfølsomme data, indgår de ikke i datamængden. Projektet gennemføres under hensyntagen til Etiske retningslinjer for sygeplejeforskning i Norden (Northern Nurses' Federation, 2009) og The Danish Code of Conduct for Research Integrity (Uddannelses- og Forskningsministeriet og Danske Universiteter, 2015).

Tidshorisont

Projektet løber fra august 2019 til udgangen af 2023. Processen begynder med information af deltagende kolleger i august og de studerende primo september. Dataindsamlingen begynder ved studiestart september 2019 og frem til januar 2023. Undervejs i forløbet laves delanalyser i samarbejde med studerende og deltagende kolleger. Fra februar 2023 og frem til udgangen af juni foregår den endelige analyse. Resten af 2023 går med analyse og fortolkning, præsentation ved internationale og nationale konferencer samt med artikelskrivning til publicering i et internationalt tidsskrift (Nurse Education Today) og et nationalt tidsskrift (Sygeplejersken).

Tidshorisont	Projektet løber fra august 2019 til ultimo 2023/primo 2024		
Tilladelse til at gennemføre projektet	Forår 2019		
Information af kolleger	August 2019		
Information af studerende	September 2019		
Dataindsamling	September 2019 – ultimo januar 2023		

Samarbejde med kolleger og studerende om delanalyser	Fra august 2020 – januar 2023		
Endelig analyse	Februar – august 2023		
Præsentation ved konferencer og artikelskrivning	September – december 2023 (måske ½ år mere, hvis der bliver stof til flere artikler)		

KIRN, forår 2020

Referencer

- @ventures. (14. December 2014). *Find din læringsstil [Know your learning style]*. Hentet fra @ventures Kompetencecenter for e-læring [Competence Center for e-learning]: <http://www.ventures.dk/laeringsstil/voksne.htm>
- Arkan, B., Avdal, E., & Sari, H. (2016). Locus of Control and Self Directed Learning Relation on Nursing Students. *International Journal of Caring Sciences*, 9(2), s. 154-159.
- Nielsen, K. (2015). *Læring af sygepleje i kliniske undervisningsforløb medieret af ePortfolio [Learning nursing skills in clinical training - mediated by ePortfolio]*. University of Southern Denmark.
- Nielsen, K., & Henriksen, J. (2020). *Fortsættelsesprojektet efter projekt Læringsmuligheder for sygeplejestuderende på modul 2 i kliniske forløb & i færdighedslaboratoriet*. Forskningsrapport, Sygeplejerskeuddannelsen i Holstebro.
- Nielsen, K., Norlyk, A., & Henriksen, J. (2019). Nursing students' learning experiences in clinical placements or simulation - a qualitative study. *Journal of Nursing Education and Practice*, 9(1), s. 32-43.
- Northern Nurses' Federation. (2009). *Ethical Guidelines for Nursing Research in the Nordic Countries*. Hentet fra Northern Nurses' Federation: <https://www.scribd.com/doc/137291209/SSNs-etiske-retningslinjer>
- Oh, J.-W., Huh, B., & Kim, M.-R. (2019). Effect of learning contracts in clinical pediatric nursing education on students' outcomes: A research article. *Nurse Education Today*, 83(December).
- Piper, K., Morphet, J., & Bonnamy, J. (2019). Improving student-centered feedback through self-assessment. *Nurse Education Today*, 83(December).
- Rascón-Hernán, C., Fullana-Noell, J., Fuentes-Pumarola, C., Romero-Collado, A., Vila-Vidal, D., & Ballester-Ferrando, D. (2019). Measuring self-directed learning readiness in health science undergraduates: A cross-sectional study. *Nurse Education Today*, 83(December).
- Shin, Y., Choi, J., Storey, M., & Lee, S. (2017). Effectiveness of Self-directed Learning on Competency in Physical Assessment, Academic Self-confidence and Learning Satisfaction of Nursing Students. *Journal of Korean Academic Fundamental Nursing*, 24(3), s. 181-188.

- Sygeplejerskeuddannelsen i Holstebro. (efterår 2017 - efterår 2018). Belæg for halvårlig evaluering forår 2018 og efterår 2018. (Kvalitetsgruppen, Redaktør) Holstebro. Hentet fra <https://studienet.via.dk/projects/1968/Mder%20og%20rapporter/Forms/AllItems.aspx?RootFolder=%2Fprojects%2F1968%2FMder%20og%20rapporter%2F2019%2FBaggrundsmateriale%20for%202018-rapporten&FolderCTID=0x012000D6A5A873DE3EF94DA12286C9F9692AFA&View=%7BEE5ED2DE->
- Sygeplejerskeuddannelsen i VIA. ((2016) 2017). Studieordning VIA Sygeplejerskeuddannelsen. (2). VIA University College. Hentet fra <https://studienet.via.dk/sites/uddannelse/sygeplejerske/holstebro/vaerktoejer/Documents/23.08.17%20-%20Studieordning%20VIA%20Sygeplejerskeuddannelsen%202017.pdf>
- Uddannelses og Forskningsministeriet. (17. 06 2016). *Bekendtgørelse om uddannelsen til professionsbachelor i sygepleje*. Hentet fra www.retsinformation.dk: <https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=181963>
- Uddannelses- og Forskningsministeriet og Danske Universiteter. (2015). The Danish Code of Conduct for Research Integrity. Uddannelses- og Forskningsministeriet . Hentet fra <https://ufm.dk/publikationer/2014/the-danish-code-of-conduct-for-research-integrity>
- VIA Sygeplejerskeuddannelsen. (10. 04 2019 (2016)). *Studieordning VIA Sygeplejerskeuddannelsen*. Hentet fra studienet.via.dk: <https://studienet.via.dk/sites/uddannelse/sygeplejerske/holstebro/vaerktoejer/Documents/Studieordning%20for%20VIA%20Sygeplejerskeuddannelsen%202019.pdf>